

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" ПОЖЕГА

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ПЕТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

ЗА ШКОЛСКУ 2010/2011. ГОДИНУ

ПОЖЕГА, јун 2010. године

osplekovic@gmail.com

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

СВРХА

- ✓ Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке, и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- ✓ Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима.
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика.
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења.
- Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот.
- Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина.
- Омогућивање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва.
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске традиције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост.
- Поштовања права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

**ФОНД ЧАСОВА ПО НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА У ПЕТОМ РАЗРЕДУ
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Ред. број	ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Ликовна култура	2	72
4.	Музичка култура	2	72
5.	Историја	1	36
6.	Географија	1	36
7.	Математика	4	144
8.	Биологија	2	72
9.	Техничко и информатичко образовање	2	72
10.	Физичко васпитање	2	72
УКУПНО		23	828

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова	Недељно	Годишње
Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Француски језик	2	72
Физичко васпитање- избрани спорт	1	36

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова	Недељно	Годишње
Чувари природе	1	36
Свакодневни живот у прошлости	1	36
Цртање, сликање и вајање	1	36
Хор и оркестар	1	36

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Број часова	Недељно	Годишње
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Час одељенског старешине	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
Екскурзија		1 дан

СРПСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 5 часова недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 180 часова

Иставна тема	Трајање	Садржаји	Начин и поступак	Врсте активности
Књижевност Лектира -Лирика -Епика -Драма	63 часа	-Тумачење текста -Књижевно-теоријски појмови -Функционални појмови	-Тумачење ликова -Запажање, коментарисање и процењивање ситуација и поступака, речи и дела -Упућивање ученика на усмено и писано приказивање дела	-Коришћење аудио-снимака -Различите врсте читања -Казивање напамет научених текстова
Језик	70 часова	-Граматика -Правопис -Ортоепија	-Систематска правописна вежбања -Појам променљивости и непроменљивости речи -Усвајање основних знања о именским речима и глаголима -Усвајање знања о функцији и значењу падежа -Грађење и основна функција глаголских облика -Дефинисање појма језика и уочавање законитости и правилности	-Посматрање језичких појава у живом и језичким околностима уз коришћење аудио и видео-снимака -Коришћење мултимедијалних презентација -Избор најосновнијих језичких закона и информација о њима -Увођење у програм стандардне акцентуалне норме
Језичка култура	47 часова	-Основни облици усменог и писменог изражавања -Усмена и писмена вежбања -Лексичке и семантичке вежбе	-Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика -Заснивање тежишта наставе на битним својствима и стилским функцијама језичких појава -Повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста -Систематска и осмишљена вежбања у говору и писању	-Препричавање -Причање са коришћењем елемената композиционе форме -Описивање спољашњег и унутрашњег простора -Портретисање особа из непосредне околине на основу анализе књижевних портрета -Писмо – општа правила о писму као саставу и облику општења -Увежбавање технике у изради писмених састава

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво - усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања и читања у себи (доживљајног–изражајног, интерпретативног, истраживачког; читања с разумевањем, логичко читање) у складу са врстом текста (књижевним и осталим текстовима);
- оспособљавање за читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме ученици самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних функционалних појмова и теоријских појмова из књижевности, позоришне и филмске уметности;

-уознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;

- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;

- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање часописа за децу и емисија за децу на радију и телевизији;

-подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;

-подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);

-васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, солидарности и других моралних вредности;

-развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци:

-проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима;

-овладавање простом реченицом и њеним деловима; појам сложене реченице;

- увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости врста речи;

-стицање основних знања о именицама, значењима и функцијама падежа;

-стицање основних знања о именичким заменицама и бројевима;

-стицање основних знања о глаголима (видовима и функцијама);

-оспособљавање ученика за уочавање разлике у квалитету акцент авладавање елемената изражајног читања и казивања текстова, одређених програмом;

-увођење ученика у тумачење мотива, песничких слика и изражајних средстава у лирској песми;

-увођење ученика у структуру епског дела, с тежиштем на књижевном лику и облицима приповедања;

-увођење ученика у тумачење драмског дела, са тежиштем на драмској радњи и лицима;

-оспособљавање ученика за самостално, планско и економично препричавање, причање, описивање, извештавање, те за обједињавање разних облика казивања (према захтевима програма)

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
Представљање Школа Мој живот (моја породица, рођендан) Животиње Доктор (болести) Храна Моја земља Забава (филм)	<p>Овладавање комуникативних вештина и развијање способности и метода учења страног језика. У једноставној усменој и писаној комуникацији ученик треба да је способан да се споразумева са људима из других земаља, стекне позитиван однос према другим језицима и културама и уважава различитости.</p> <p>Ученик треба да : разуме краће дијалоге, приче и песме -даје информације о себи и окружењу -препричава у неколико реченица садржај писаних и усмених текстова - пише реченице и краће текстове примењујући граматичка правила</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Представљање себе идругих 2. Поздрављање 3.Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5.Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7.Примање и давање позива за учешће у игри, групној активности... 8.Изражавање допадања и недопадања 9.Изражавање физичких потреба 10.Именовање активности (у вези са темама) 11.Именовање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13.Тражење и давање обавештења 14.Описивање лица и предмета 15.Изрицање забране и реаговање на забрану 16.Изражавање припадања и поседовања 17.Тражење и давање обавештења о времену и часовнику 18.Скретање пажње 19.Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 20.Исказивање извињењаи оправдања 	<p>Енглески језик се употребљава у осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика</p> <p>Битно је значење језичке поруке и она мора бити схваћена</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема -потрагом за информацијама -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и цињем</p> <p>-сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2.Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4.Вежбе слушања и коришћење звучног материјала према упутствима наставника 5. Игре примерене узрасту 6.Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8.Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика

Граматички садржаји

1. Именице
2. Члан
3. Придеви
4. Заменице
5. Детерминатори
6. Предлози
7. Глаголи
8. Прилози и прилошке одредбе
9. бројеви
10. Упитне реченице
11. Везници

ЛИКОВНА КУЛТУРА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Садржај	Трајање	Начин и поступак	Врсте активности
СЛОБОДНО РИТМИЧКО КОМПОНОВАЊЕ	10 часова	<p>Првом целином Слободно ритми~ко компоновање наглашено је поимање правилности у ритми~ком кретању елемената, али и могућност да се слободно, без геометријске строгости, тумачи ритам. Кроз разговор са ученицима приблизити им саму проблематику те врсте сликања И помоћу тих принципа развијати њихову креативност..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - коришћење дидактичких средстава (репродукције) - сликање, цртање (демонстрација дракти~ни рад ученика)
ЛИНИЈА	20 часова	<p>Линија је основно средство помоћу које се представља било који облик на некој површини. Потребно је ученицима објаснити сам значај линије као основног елемента цртежа а самим тим И основни елемент уметничких дела створених и у другим медијима. Помоћу слободно компонованих цртежа, посматрања И цртања према реалном предмету деца треба приблизити И основне карактеристике линије као што су интензитети и ритам.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - посматрање - коришћење дидактичких средстава (репродукције) - цртање (дракти~ни рад ученика уз сугестије наставника)
ОБЛИК	24 часа	<p>Као и код линије потребно је потенцирати сам значај облика И у природи и у уметности. Битно је ставити акценат на саме карактеристике облика и врсте облика. Кроз практичан рад у висе ликовних техника, разне вежбе, посматрање развијати код деце способност да размишљају о самом уметничком делу, односу облика у делу, коришћењу облика из природе као мотиве или повода за стварање нових у самом раду.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - посматрање - коришћење дидактичких средстава - сликање, цртање, (демонстрација дракти~ни рад ученика)

Садржај	Трајање	Начин и поступак	Врсте активности
ОРНАМЕНТ	4 часа	<p>Орнамент је општи термин који означава украшавање. Кроз историју, орнамент се мењао. У првим данима стварања, а то је око 5-6 хиљада година пре нове ере, "шара" је била мотив из биљног света, а како је време пролазило тражили су нове мотиве. Уз разговор са децом и приказ репродукција објаснити сам поступак стилизовања биљног орнамента и кроз рад на изради орнамената апеловати на њихову кротивност и вестину.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - коришћење дидактичких средстава (репродукције) - сликање, цртање (драктилни рад ученика)
СВЕТЛИНСКИ ОБЈЕКТИ И КОЛАЖ	4 часа	<p>Колаж је као техника нов медиј. Развио се у пуној мери тек у другој половини 20-ог века, и још увек се развија, под утицајем све бољих техничких могућности (фотографија, тампа...) које се могу применити на овај медиј. Полазна основа за израду колажа се разликује од било које друге технике. Користимо новински папир у боји јер је далеко богатији у колориту од обичног колажног папира и даје нам далеко већу слободу и могућности да се искажемо.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - посматрање - коришћење дидактичких средстава (репродукције) - колаж (драктилни рад ученика уз сугестије наставника)
ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	4 часа	<p>Имајући у виду велики значај визуелних комуникација и потребе развијања критичке свести код деце, другом целином <i>Визуелно споразумевање</i> назначена је важност стварања и декодирања визуелне информације. Треба предочити деци да је визуелно споразумевање исход непосредног опажања свакодневног окружења и да има образовно-васпитни карактер</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - коришћење дидактичких средстава - сликање, цртање, (демонстрација драктилни рад ученика из области дизајна)

<p>ОБЛИКОВАЊЕ И ПРЕОБЛИКОВАЊЕ УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА</p>	<p>6 часова</p>	<p>Употребни предмети су нешто што нас свакодневно окружује И самим тим могу бити врло инспиративни за децу као простор за деловане при изради радова. Кроз разговор И практичан рад треба ставити акценат на креативност деце, њихову способност да препознају предмете из свакодневне употребе као нешто што је могуће искористити као материјал за стварање уметничког дела.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - коришћење модерних, мултимедијалних дидактичких средстава - вајање, колаж, (демонстрација практичног рада ученика из области дизајна)
---	---------------------	---	---

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- Развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- Стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- Развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- Развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- Развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- Подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- Стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и свремене уметности.
-

Оперативни задаци:

- Поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање;
- Поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја;
- Поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета;
- Даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање;
- Проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања;
- Мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима које се односе на заштиту и унапеђење човекове природне и културне средине.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

САДРЖАЈ	Трајање	НАЧИН И ПОСТУПАК	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	24 часа	<p>Обрадити и певати народне, дечје, уметничке песме, каноне и песме наших и страних композитора.</p> <p>На дечјим ритмичким и мелодијским инструментима изводити песме одговарајуће тежине (обнављање целе ноте, половине, четвртине, осмине, шеснаестине у групи и одговарајућих пауза; обрада осминске триоле и синкопе).</p> <p>Понављање старих и обрада нових лествица Ф-дур, Д-дур, д-молл обнављање значење термина ступањ, степен и полустепен.</p>	<ul style="list-style-type: none">- разговор- певање- свирање на ритмичким инструментима- групни рад- индивидуални
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8 часова	<p>Слушати вокалне, вокално – инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора.</p> <p>Посебну пажњу обратити на соло песму и хорску песму уз основне информације о делу и композитору.</p> <p>Усмеравање пажње ученика на аналитичко слушање музике.</p> <p>Разликовање звучних боја музичких инструмената.</p>	<ul style="list-style-type: none">- разговор- певање тема из уметничке музике- слушање музичких дела, стваралаца и извођача- коришћење мултимедиалних дидатичких средстава

Циљ и задаци

Циљ

- развијање интересовања, за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања
- развијање осетљивости за музичке вредности

Задаци

- неговање способности извођења музике(певање,свирање)
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука
- подстицање стваралачког ангажовња у свим музичким активностима(извођење,слушање, истраживање и стварање музике)
- упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа
- развијање критичког мишљења
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- упознавање занимања музичке струке

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају песме по слуху;
- обраде просте и сложене тактове;
- усвајају нове елементе музичке писмености.
- свирају на дечјим музичким инструментима;
- изводе дечје, народне и уметничке игре;
- импровизују мелодије на задани текст;
- упознају звуке нових инструмената.
- слушају вредна дела уметничке и народне музике;

ИСТОРИЈА

Недељни број часова: 1

Укупан број часова: 36

Наставна тема и садржаји	Трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
<p>Увод</p> <p>Прошлост Време Историја наука о прошлости</p>	<p>7 часова</p>	<p>-Разумевање појма прошлости и основних одлика те науке -СТИЦАЊЕ основних знања о историјским изворима</p>	<p>-Упознавање са појмом историја као наука -Упознавање са помоћним историјским дисциплинама које се користе у проучавању историје</p>	<p>-Усмено излагање -Разговор -Објашњење -Тумачење -Уочавање -Коришћење мултимедијалних презентација</p>
<p>ПРАИСТОРИЈА</p> <p>Основне одлике праисторије</p>	<p>2 часа</p>	<p>- СТИЦАЊЕ знања о најзначајнијим појавама у праисторији - Усвајање знања о појави првих заната и употреби ватре - Подстицање ученика на коришћење историјских извора</p>	<p>-Усвајање знања о праисторији и њеној подели -Упоредивање живота праисторијског човека са данашњим -Питања као подстицај тражења одговора</p>	<p>-Усмено излагање -Групни рад -Рад у пару -Индивидуални рад -Радионица -Разговор као подстицај за самостално извођење закључака -Коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са предметима: српски језик, ликовна култура...</p>

<p>СТАРИ ВЕК</p> <p>Основна обележја Старог истока Најстарији период грчке историје Грчки полиси - Спарта и Атина Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат Грчка култура Хеленистичко доба и његова култура Постанак Рима Рим – светска сила старог века Рим у доба царства Римска култура Хришћанство Пад Западног римског царства</p>	<p>27 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о основним обележијима старог века - Стицање знања о личностима које су обележиле стари век у општој историји - Упознавање културног наслеђа стаог века - Коришћење историјских карата за период старог века -Подстицање ученика на коришћење историјских извора -Развијање критичког односа према историјским изворима 	<ul style="list-style-type: none"> -Схватање порекла и обичаја старих Египћана, Грка и Римљана -Разумевање положаја потчињеног становништва и робова у друштву старог века -Критичка анализа различитих историјских извора за овај период -Коришћење историјских карата зараумевање научног -Развијање језичке и говорне културе 	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено излагање -Радионица као начин за креативни приказ историјских догађаја -Групни рад -Коришћење мултимедијалних презентација -Анализа и порешење писама старог века -Корелација са натавним предметима српски језик, ликовна култура, географија...
---	------------------	--	---	--

ГЕОГРАФИЈА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

ГЕОГРАФИЈА

Трајање	Садржај	Начин и поступак остваривања	Врсте активности
1	Увод Увод у програмске садржаје	Упознавање ученика са циљевима, задацима и програмским садржајима географије за пети разред	Слушање,разговор о томе како је географија добила име,о предмету проучавања и подели
4+2	Васиона и Земља -галаксија -Сунчев систем -сателити и мала тела Сунчевог система -облик и величина Земље	Стицање знања о основним објектима,појавама и процесима у васиони,стицање знања о Сунчевом систему	Слушање,дијалог,коришћење предходно стечених знања,коришћење глобуса и фотографија,описивање
6+2	Географска карта -географска мрежа -одређивање географске ширине и дужине -садржај географске карте -математички елементи карте -географски елементи карте и оријентација карте	Упознавање ученика са значајем употребе географске карте и са садржином географске карте. Одређивање географске ширине и дужине,оријентација карте	Слободно комуницирање,слушање описивање,посматрање,истраживање,коришћење географских карата, глобуса и компаса
2+2	Планета Земља Земљина кретања -ротација Земље -револуција Земље -топлотни појасеви на Земљи	Стицање знања о ротацији и револуцији Земље и њиховим последицама.Обрадом ове теме укажује се на промене које се дешавају на Земљи услед њеног кретања	Слушање,разговор,коришћење глобуса и географске карте,посматрање и описивање
6+5	Унутрашња грађа и рељеф Земље -постанак и унутрашња грађа Земље -литосферне плоче -вулкани и земљотреси рељеф:планине и равнице -обликовање рељефа дејством спољашњих сила	Обрадом ове теме указује се на начин постанка и унутрашњу грађу Земље.Стичу се знања о објектима, појавама и процесима у унутрашњости Земље као и у литосфери	Посматрање,слушање,дијалог, коришћење слика,географских карата и глобуса
4+2	Ваздушни омотач Земље -упознавање атмосфере -време -клима -атмосфера је угрожена	Упознавање са основним појмовима и процесима у атмосфери-слојевима атмосфере,елементи времена, типови климе	Разговор о предходно стеченим знањима,слушање,коришћење слика,географских карата и глобуса

БИОЛОГИЈА

Недељни број часова: 2

Укупан број часова: 72

Наставна тема и садржаји	Трајање	Начин и поступак	Врсте активности
<p style="text-align: center;">УВОД Биологија и њен значај Како се природа упознаје Лабораторијски прибор, лупа и микроскоп (вежбе)</p>	6 часова	<p>На интересантан начин приближити ученицима појам и значај биологије као науке значајне за напредак човечанства и одрживог развоја Оспособити ученике за руковање једноставним лабораторијским прибором, лупом и микроскопом и научити их да израде једноставне привремене микроскопске препарате</p>	<p>Разговор Посматрање Праћење Лабораторијске вежбе Техника микроскопирања Праћење практичног рада и постигнућа ученика</p>
<p>ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА Особине живих бића Ћелија Једноћелијски и вишећелијски организми Класификација живих бића у пет царстава Вируси Бактерије Протисти (информативно)</p>	12 часова	<p>Уз помоћ природног материјала, визуелног ефекта презентације и савремених информативних достигнућа олакшати ученицима упознавање основне јединице грађе живих бића и разноврсности живих бића</p>	<p>Коришћење мултимедијалних презентација Микроскопирање и израда привремених микроскопских препарата Интернет</p>
<p>ЦАРСТВО БИЉАКА-ГРАЂА И ЖИВОТНИ ПРОЦЕСИ БИЉАКА</p>	31 час	<p>Схватање појма ботанике као научне области биологије уз помоћ природног материјала Оспособити ученике да препознају основну спољашњу грађу биљних органа</p>	<p>Изласци у природу Прикупљање природног материјала Практичан рад Експериментисање</p>
<p>Ботаника, Свет биљака, Грађа биљака, Корен, Стабло, Лист, Животни процеси, Цвет, Плод, Семе, Вегетативно размножавање</p>		<p style="text-align: center;">Схватање значаја животних процеса извођењем огледа</p>	<p>Посматрање Праћење Коришћење мултимедијалних презентација</p>
<p>РАЗНОВРСНОСТ</p>		<p>Уз помоћ природног материјала и визуелног ефекта</p>	<p>Коришћење мултимедијалних</p>

<p>БИЉАКА, ЗНАЧАЈ И ЗАШТИТА Алге, Маховине, Папратнице, Голосеменице, Скривеносеменице, Јестиве и лековите биљке, Житарице, Хербар</p>	<p>17 часова</p>	<p>презентације олакшати ученицима упознавање разноврсности биљака Указивање на основне елементе заштите и степен угрожености биљака делатностима човека у природи</p>	<p>презентација Изласци у природу Прикупљање природног материјала Практичан рад Посета резервату природе Засавица За реализацију ове наставне теме успоставити корелацију са наставним предметом географија</p>
<p>ЦАРСТВО ГЉИВА Гљиве, Лишајеви, Биодиверзитет</p>	<p>6 часова</p>	<p>Упознавање царства гљива и његових основних карактеристика коришћењем природног материјала, визуелног ефекта презентације и огледа Упознавање са појмом и значајем биодиверзитета</p>	<p>Коришћење мултимедијалних презентација Микроскопирање и израда привремених микроскопских препарата Изласци у природу Прикупљање природног материјала</p>

МАТЕМАТИКА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 4 часова недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 144 часова

НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	ПЛАНИРАНИ ЧАСОВИ				
	Обрада	Утврђ.	Провера	Обнављ.	Укупно
Скуп природних бројева	50	50	4	28	132
Мерење и мере	4	4	1	1	10
Површина	12	12	2	4	30
Писмени задаци	0	4	4	0	8
Укупно	66	70	11	33	180

Циљ и задаци

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- стицање основне математичке културе потребне за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
 - развијање ученикове способности посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког, аналитичког и апстрактног мишљења;
 - развијање културних, радних, етичких и естетских навика ученика, као и математичке радозналости;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
 - да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
 - да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.
 - да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасноћу и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
 - да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;

- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- успешно савладају читање и писање природних бројева у декадном бројевном систему
- упознају скуп природних бројева
- науче да природне бројеве приказују тачкама бројевне полуправе
- умеју да читају и записују помоћу слова основна својства рачунских операција
- упознају и уочавају зависност измађу резултата и компонената операције(на примерима)
- примењују упозната својства рачунских операција при трансформисању израза и у случају рачунских олакшица
- знају да читају , састављају и израчунавају вредност израза са више операција
- знају да решавају једноставније једначине и неједначине (упознатих облика)у скупу природних бројева
- успешно решавају задатке дате у текстуалној форми
- упознају разломке (наведене у програму), њихово читање, писање и значење, уз коришћење одговарајућих термина
- знају да цртају мреже и праве моделе коцке и квадрата
- упознају јединице за површину и примењују их при израчунавању површине квадрата, правоугаоника , квадрата и коцке

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Скупови

Скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп (с одговарајућим знацима)

Венови дијаграми.

Скуповне операције: унија, пресек, разлика. Речи **и**, **или не**, **сваки**, **неки**.

Обнављање својстава скупа H (природних бројева) и скупа No (природних бројева са нулом).

Основни геометријски објекти.

Права, дуж, полуправа, раван.

Изломљене линије, области.

Кружница(кружна линија), круг. Кружница и права; тетива и тангента.

Угао

Угао(појам, елементи, обележавање).

Централни угао, кружни лук и тетива. Преношење угла.

Врсте углова(опружен, прав, оштар, туп, пун угао).
Упоредивање углова.
Мерење углова(јединице: степен, минут, секунд; угломер).
Сабирање и одузимање углова.
Суседни, упоредни и унакрсни углови.
Паралелне праве с трансверзалом и углови које оне чине.
Углови с паралелним крацима.

Дељивост бројева

Дељење у скупу Но(једнакост $a=bq+r$, $0 \leq r < b$).
Појам дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.
Дељивост декадним јединицама. Дељивост са 2, 5, 3. Дељивост са 4 и 9.
Прости и сложени бројеви. Растављање природних бројева на просте чиниоце.
Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Заједнички садржилац и најмањи заједнички садржилац.

Разломци

Појам разломка облика $\frac{a}{b}$. Проширивање и скраћивање разломака.
Упоредивање разломака.
Децимални запис разломка. Превођење децималног записа разломка у запис облика $\frac{a}{b}$ ($a, b \in \mathbb{N}$). Заокругљивање бројева.
Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима.
Основне рачунске операције с разломцима(у оба записа-обичном и децималном) и њихова својства. Изрази.
Једначине и неједначине у скупу позитивних рационалних бројева облика: $x+a=b$, $x-a=b$, $x+a>b$, $x-a>b$, $x+a<b$, $x-a<b$, $a-x>b$, $ax=b$, $x:a=b$, $ax+b=c$, $ax-b=c$, $a(x+b)=c$, $a(x-b)=c$, $ax<b$, $ax>b$, $x:a<b$, $x:a>b$, $a:x=b$, $a:x<b$, $a:x>b$ И сличне.

Аритметичка стедина. Основна неједнакост: за $p < q$, $p < \frac{(p+q)}{2} < q$. Између свака два рационална броја налази се рационалан број(тј. неограничен број њих), јер је скуп рационалних бројева густ у себи.
Размера и њене примене(алгебарска и геометријска интерпретација).

Осна симетрија

Осна симетрија у равни. Симетричне тачке; симетричност двеју фигура у односу на праву. Оса симетрије фигуре. Оса симетрије фигуре.
Симетрала дужи и симетрала угла; конструкције.

Напомена: Обавезна су четири једночасовна школска писмена задатка годишње
(с исправкама 8 часова)

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Недељни број часова: 2

Укупан број часова: 72

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
1. Увод у предмет	<p>Ученици треба да се упознају са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • техником, техничким достигнућима и значајем техничког и информатичког образовања; • програмом техничког и информатичког образовања; • организацијом рада у кабинету за техничко и информатичко образовање и мерама заштите; 	<p>Природни ресурси на земљи: материја, енергија, простор и време. Појам технике и технологије. Утицај развоја технике на живот на Земљи. Предмет И значај техничког и информатичког образовања, рад и организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду.</p>	<p>Настава се изводи у кабинету за техничко и информатичко образовање. Наставна тема се обрађује са четири уводна часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели). Вербалном методом и демонстрацијом, постојеће знање ученика се проширује кроз дијалог користећи фотографије и графиконе. Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима. Одељење се не дели на групе. Посебно пажњу треба посветити заштити на раду приликом коришћења алата.</p>
2. Саобраћајни системи	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водени и ваздушни; • стекну знање о начинима регулисања друмског саобраћаја; • упознају основна правила и прописе кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају; • упознају хоризонталну, вертикалну и светлосну сигнализацију; 	<p>Саобраћај (појам): врсте, структура, функција. Регулисање и безбедност друмског саобраћаја. Пешак у саобраћају. Бицикл у саобраћају. Хоризонтална, вертикална и светлосна сигнализација. Обавезе и одговорност учесника у саобраћају. Утицај саобраћаја на заштиту животне средине. Наставна тема се обрађује са осам часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>Дати општи преглед функционисања саобраћаја (појам): врсте, структура, функција. Тежиште је на друмском саобраћају и у том контексту бицикл у саобраћају. Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начине регулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће. За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
3. Графичке комуникације	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> Упознају пут од идеје до реализације; Упознају прибор за техничко цртање и развију вештину његовог коришћења; Упознају основне елементе техничког цртања: формате, врсте линија, приказивање предмета (скица, цртеж), котирање и размеру; 	<p>Моделовање од идеје до реализације. Техничко цртање као основ графичке комуникације: скица, технички цртеж, формати папира, врсте линија у техничком цртању, просторно приказивање предмета, техничко писмо, размера, означавање мера на техничком цртежу, основни прибор за техничко цртање, модел (макета) – појам и графички приказ. Наставна тема се обрађује са осам часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>Уводећи их у алгоритам конструкторског моделовања ученике треба научити како се скицом може изразити идеја и како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Ученици треба да упознају формате папира. Оспособити ученике да правилно користе прибор за техничко цртање и развију вештину њиховог коришћења. На разради своје идеје ученици треба да упознају врсте линија и њихову примену, да препознају начине просторног приказивања предмета, појам и елементе котирања. У току рада ученике уводити у појам и врсте размере И оспособити их да умеју да нацртају технички цртеж у различитим размерама и да га искотирају.</p>
4. Информатичке технологије	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> Знају називе и функцију основних и допунских уређаја рачунара; Науче да укључе рачунар и знају функцију тастатуре, упознају неке могућности употребе рачунара са готовим програмима; Науче да користе рачунар за исписивање текста и за једноставније техничке цртеже без програмирања; 	<p>Увод у информатику и рачунарство. Примена рачунара. Рачунарски систем (основни делови, додатни уређаји и софтвер). Повезивање и укључивање рачунара. Коришћење оперативног система рачунара, радно окружење. Програм за обраду текста, Програм за техничко цртање. Наставна тема се обрађује са шеснаест часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>Оставити неколико часова за рад са наведеним програмима да кроз “игру” овладају вештином мишем и тастатуром. Демонстрирати рад у сложенијим програмима нарочито оних који су у непосредној вези са програмским садржајем наставе техничког образовања. Омогућити ученицима да нацртају једноставан технички цртеж помоћу рачунара. Инсистирати на томе да сваки ученик самостално одради одређену операцију у раду са рачунаром. Кроз реализацију модула утврдити пређене садржаје и повезати их са наставом техничког образовања.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
<p style="text-align: center;">5. Материјали и технологије</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упознају врсте и карактеристична својства лако обрдивих материјала: дрво, папир, текстил, кожа, пластичне масе; • упознају основне принципе механичке обраде материјала; • науче правилно да користе прибор И алат за механичку обраду материјала; • науче да разраде технолошки поступак; 	<p>Појам и подела материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка : дрво, папир, текстил, кожа, пластични материјали. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада(бушење, равнање, брушење). Избор материјала операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Наставна тема се обрађује са дванаест часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>Упознати ученике са појмом и поделом материјала(природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка) објаснити на елементарном нивоу. Ученици треба да помоћу једноставног прибора упознају својства материјала (испитивање тврдоће, еластичности, обрадивости...). Користити само оне врсте материјала које ће се употребљавати за моделовање и то : дрво, папир, текстил, кожу, пластични материјал. Начин обраде материјала реализовати упознавањем принципа деловања алата за механичку обраду материјала. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала и итвођење операција И заштита на раду: обележавање, сечење, завршна Обрада (бушење, равнање, брушење). Поступно увођење ученика у рад са алатом при извођењу разних операција мења суђтински карактер наставе техничког образовања – Обрада материјала тако постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави техничког образовања.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
<p style="text-align: center;">6. Од идеје до реализације</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • науче да реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета и готових елемената; • науче како се врши избор материјала за реализацију своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала; • науче самостално да израде једноставније статичке и динамичке моделе и макете од делова из конструкторских комплета и готових елемената према одговарајућим упутствима и својим идејама; • науче да самостално израде једноставније предмете по својој идеји помоћу одговарајућег прибора и ручног алата, применом основних радних операција од лако обрадивих материјала и готових елемената: 	<p>Алгоритам конструкторског моделовања од идеје до реализације.</p> <p>Упознавање елемената конструкторских комплета и начина њиховог повезивања у целину.</p> <p>Израда алгоритма модела према сопственој идеји.</p> <p>Самосталан рад са конструкторским комплетима и готовим елементима према својој идеји.</p> <p>Наставна тема се обрађује са осам часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>Прве реализације својих идеја ученици остварују употребом конструкторских комплета којима располаже кабинет за техничко образовање тј. без обраде материјала. Конструкторски комплети могу бити од различитих материјала: дрвета, пластичне масе или метала. Израда скице према сопственој идеји претходи даљем раду. Пошто у саставу комплета има разноврсних делова (осовине, точкови, зупчаници, разне врсте плочица, завртњи и др.) ученике треба упутити како се они међусобно спајају у одговарајуће целине. Са завршеним моделима ученици демонстрирају њихову функцију и намену. После демонстрације модели се растављају, а делови враћају на одговарајуће место. Ова наставна тема се протеже и кроз друге теме јер ученици кроз наредне наставне садржаје упознају пут од идеје до реализације односно од скице и техничког цртежа, преко упознавања техничких материјала до начина обраде материјала и коначне реализације идеје у поглављу модула. Објаснити ученицима да ће приликом материјализације своје идеје путем конструкторског моделовања уместо правих објеката израђивати моделе и макете.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
7. Енергетика	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> се упознају са значајем, врстама и основним изворима енергије; упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде; се навикну на штедњу енергије; 	<p>Појам значај енергије. Извори енергије (необновљиви, обновљиви и алтернативни). Трансформација, коришћење и штедња енергије. Коришћење енергије: сунца, ветра и воде. Наставна тема се обрађује са четири часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>Обновити наставне садржаје из природе и друштва и познавање природе који се односе на топлоту (сунце извор светлости и топлоте), воду (распрострањеност воде), ваздух (кретање ваздуха – ветрови), кретање и отпори кретању тела. Затим упознати ученике са прецизним појмом , врстама и значајем енергије за човечанство. Назначити основне изворе енергије без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике енергије сунца, воде и ветра као њима већ познатих извора енергије.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
<p style="text-align: center;">8. Конструкторско моделовање - Модули</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познају пут од идеје до реализације; • знају како се врши избор материјала за реализацију своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала; • познају врсте и карактеристична својства лако обрдивих материјала: дрво, папир, текстил, кожа, пластичне масе; • су савладали основне принципе механичке обраде материјала • правилно да користе прибор И алат за механичку обраду материјала • да разраде технолошки поступак • знају да самостално израде једноставније предмете по својој идеји помоћу одговарајућег прибора и ручног алата, применом основних радних операција од лако обрадивих материјала и готових елемената: • демонстрирају рад готовог модела (макете); 	<p>Конструкторско моделовање: ученици се слободно опредељују за активност (пројекат), а на основу тога следи алгоритам: израда скице и техничког цртежа (у оловци или на рачунару), планирање и припрема потребног материјала, планирање редоследа и поступака обраде, реализација пројекта: израда модела према сопственој конструкцији од лако обрадивих материјала или конструкторских елемената. Практична примена знања о обликовању модела овладаним технологијама обраде и коришћењем материјала од: дрвета, хартије, влакана, текстила, коже, пластичних материјала и др. Ученици који имају посебно интересовање за рад на рачунару могу користити софтвер за просторно моделовање и конструисање. Наставна тема се обрађује са дванаест часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>Пројекат који је настао проласком кроз све етапе од идеје до реализације треба да буде реализован у овом делу програма. У зависности од тежине рада за који се ученик определио могуће је урадити и више радова. Ученике треба упознати са могућношћу да се сами опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, да могу реализовати своју идеју која је у складу са њиховим способностима, интересовањима и надареностима. При изради „пројекта“ ученици примењују раније стечено знање из пројектовања и конструкторског моделовања, а у модулима примењују раније стечена знања из обликовања материјала. Остварити корелацију са ликовним васпитањем. Ученици се могу определити и за рад на рачунару.</p>
<p>Укупно часова</p>		<p>72</p>	

А: ОБЛИЦИ, МЕТОДЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА

Карактеристични облици рада	Фронтални, групни и индивидуални
Карактеристични облици рада	Вербална, илустративно-демонстрациона, графички радови, практичан рад, истраживачки рад ученика, комбиновани рад (истоврамано коришћење различитих метода)
Наставна средства	Оригинални модели, збирке узорака материјала, комплети материјала за радне вежбе, одговарајући алати за ручну обраду материјала, рачунари и рачунарска опрема

Б: ВРСТЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ДОМИНИРАЈУ У РАДУ

Наставника (организатор и реализатор наставе, партнер у комуникацији, мотивише ученика, праћење практичног рада, праћење постигнућа ученика...)	❖ организатор и реализатор наставе, партнер у комуникацији, мотивише ученика, праћењер практичног рада, праћење постигнућа ученика.
Ученика (разговор, слушање, описивање, експериментисање, посматрање, уочавање, израда практичног рада, стварање ...)	❖ разговор, слушање, описивање, експериментисање, посматрање, уочавање, израда практичног рада, стварање ...

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

САДРЖАЈИ	ТРАЈАЊЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	НАЧИН И ПОСТУПАК	ВРСТЕ АКТИВНОСТ
<p>I. РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ</p> <p>-брзине, снаге, издржљивости и гипкости</p> <p>-уцвршћавање правилног дрзања тела</p>	<p>На свим часовима као и на другим организационим облицима рада</p>	<p>Ученике упознати са основним карактеристикама најважнијих физицких способности, њиховим законитостима као и практичним везбама за њихово развијање</p>	<p>У циљу развијања физицких способности спроводи се низ поступака (метода) и облика рада путем којих се постижу оптималне вредности ових способности, као основ за успешно стицање моторицких знања, умења, навика и формирања правилног дрзања тела</p>	<p>Путем везби обликовања фронтално, најчешће у припремном делу часа.</p>
<p>II. УСВАЈАЊЕ МОТОРИЦКИХ ЗНАЊА, УМЕЊА И НАВИКА</p> <p>-атлетика</p> <p>-везбе на справама и тлу</p> <p>-рукомет</p> <p>-ритмицка гимнастика, плес и народне игре</p>	<p>Један циклус за атлетикау, један за везбе на справама и тлу и један за рукомет. Наставно градиво се остварује у два периода: јесењи и пролећни.</p>	<p>Стицањем мноства разноврсних знања и умења, ученици се оспособљавају за задовољавање индивидуалних потреба и склоности, у крајњем, за корисцењем физицког везбања у свакодневном животу</p>	<p>Прецизирани су оперативни задаци с обзиром на пол ученика као и на индивидуалним разликама ученика</p>	<p>Кросеви: јесењи и пролећ Такмицења Слободне активности-секције</p>

<p>III. ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ</p>	<p>На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима уз практичан рад (не предвидјају се посебни часови)</p>	<p>Стицање одређених знања путем којих се ученици упознати суштину везбања и законитости развоја младог организма, као и стицање хигијенских навика</p>	<p>Хигијена рада и одмора Држање тела и могућности заштите од деформисања</p>	<p>Током свих врста активн теоријско образовање укључити. Треба да буде усклађено са ативностим односно конкретним задацима.</p>
----------------------------------	---	---	---	--

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Недељни број часова: 1

Укупан број часова: 36

Садржаји и трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
<p>УПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРОГРАМА 6 часова</p>	<p>оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивањем знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.</p>	<p>-Представљање циљева, задатака, садржаја и метода рада - Упознавање најзначајнијих појмова-права и одговорности, правила и дужности, школске мере и решења, начини вођења документације: регистри, позиви за састанке, активизам и партиципација, кооперативни начини учења - Формирање и изграђивање разредног тима</p>	<p>-Усмено излагање -Разговор -Објашњење -Тумачење -Уочавање -Коришћење мултимедијалних презентација</p>
<p>САГЛЕДАВАЊЕ УСЛОВА ШКОЛСКОГ ЖИВОТА 4 часа</p>	<p>- упознавање школских правила и процедура;</p>	<p>- Излиставање проблема у школи и прикупљање података -Разговор са ученицима, родитељимљ, наставницима и другима који учествују у раду школе -Коришћење штампаних извора и информација из медија -Извештавање и дискусија о прикупљеним подацима</p>	<p>-Усмено излагање -Групни рад -Рад у пару -Индивидуални рад -Радионица -Разговор као подстицај за самостално извођење закључака -Коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са предметима: српски језик, ликовна</p>

			култура...
ИЗБОР ПРОБЛЕМА НА КОМЕ ЋЕ СЕ РАДИТИ 1 час		- Процењивање прикупљених података, дискусија о проблемима и избор заједничког проблема	
САКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗАБРАНОМ ПРОБЛЕМУ 8 часова		-Упознавање техникаи поступака прикупљања информација у оквиру истраживачких тимова -Сакупљање података о изабраном проблему, састанци у оквиру школе, посете ученика различитим организацијамаи институцијама и или организовање гостовања особа из организација и институција; -Разговор о прикупљеним подацима	
АКТИВИЗАМ И ПАРТИЦИПАЦИЈА – ПЛАН АКЦИЈЕ 12 часова		-Осмишљавање плана акције у решавању проблема на коме истраживачки тимови раде и одабир начина презентације резултата.	

<p>ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПЛАНА АКЦИЈЕ 1 час</p>		<p>-Јавно предста.вљање: ученици пред школским жиријем и публиком(ученици, родитељи, наставници и други заинтересовани за решавање проблема) представљају свој план и одговарају аргументовано на постављена питања.</p>	
<p>ОСВРТ НА НАУЧЕНО – ЕВАЛУАЦИЈА 4 часа</p>		<p>-Разговор о томе шта су ученици и како научили. Ученици самостално процењују знања и вештине које су стекли током програма.</p>	

ВЕРСКА НАСТАВА ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ предмета Верска настава - Православни катихизис (веронаука) у ИВ разреду јесте да ученици стекну знања о томе да постојање света има свој циљ. Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница: јединство свих створених бића међу собом и на крају с Богом, преко Богочовека Исуса Христа. Циљ због којег је све створено и зашто је створено на овај начин, откривен нам је као Црква, односно као конкретна литургијска заједница.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналагању равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ЦИЉ ЗБОГ КОГА ЈЕ БОГ СТВОРИО СВЕТ (ДА СВЕТ ПОСТАНЕ ЦРКВА)

- Црква је конкретна литургијска заједница.

ЛИТУРГИЈА ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА МНОГИХ ЉУДИ И ПРИРОДЕ С БОГОМ ОЦЕМ ПРЕКО ЈЕДНОГ ЧОВЕКА - ХРИСТА

- Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ).

ЦРКВА КАО ИКОНА БУДУЋЕГ ЦАРСТВА

- Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом, односно да сарађује на остварењу Божијег плана о свету (човеков пад и последице тога - првородни грех);
- Црква у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура).

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
<p>Ја се представљам</p> <p>У мојој кући</p> <p>У школи</p> <p>Код Доминика</p> <p>Зима, време празника</p> <p>Шта читате</p> <p>Ускоро ће распуст</p>	<p>Усвајање основних знања из француског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме комуникације у складу са специфичностима француског језика</p> <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -буде оспособљен да се изражава коректним француским језиком у одређеним ситуацијама и да разуме саговорника у процесу комуникације -разуме изразе које наставник употребљава -савлада ортографију фреквентних речи и израза -разговорно изговара гласове, нарочито оне које наш језик не познаје -у неколико реченица представи себе или другог -реагује вербално или невербално на упутства -поставља једноставна питања и даје одговоре -учествује у комуникацији на часу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, животиња, боја, бројева, годишњих доба, месеци и дана 4. Постављање питања интонацијом и давање кратких потврђних и одричних одговора 5. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и упућивање позива за учешће у разним активностима 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних (правац и место) и временских односа 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 	<p>Француски језик се употребљава у осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика</p> <p>Битно је значење језичке поруке и она мора бити схваћена</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређаним релативним критеријумима тачности</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији:</p> <ul style="list-style-type: none"> -путем групног или индивидуалног решавања проблема -потрагом за информацијама из различитих извора -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем -ученик се упућује у законитости усменог и писменог изражавања и 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на комад наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Вежбе слушања и коришћење звучно материјала према упутствима наставника 4. Игре примерене узрасту 5. Певање у групи 6. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 7. Разумевање писаног језика

		<p>14.Описивање лица и предмета</p> <p>15.Изрицање забране и реаговање на забрану</p> <p>16.Изражавање припадања и поседовања</p> <p>17.Тражење и давање обавештења о времену по часовнику</p> <p>18.Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања</p> <p>19.Исказивање извињења и оправдања</p> <p>20.Преношење трећој особи основног значења исказног у оквиру ових комуникативних функција</p>	<p>њиховог међусобног односа</p> <p>-комбиновање решавања захтева из вежбања у радним свескама са текстовима и уџбеника</p> <p>-граматички садржаји се уводе без детаљних граматичких објашњења</p>	
--	--	--	---	--

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗАБРАНИ СПОРТ

SADRŽAJI	TRAJANJE	СИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	НАЦИН И ПОСТУПАК	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
- Развијање моторицких способности ученика(брзине,координације, прецизности изабране спортске гране)	На свим часовима као и на другим организационим облицима рада	Развијати способности полазећи од индивидуалних могућности ученика	У циљу развијања физичких способности спроводи се низ поступака(метода) и облика рада путем којих се постижу оптималне вредности ових способности,као основ за успешно стицање моторицких знања,умења,навика и формирања правилног држања тела	Путем везби обликовања, фронтално, најчешће у припремном делу часа.
-Усвајање моторицких знања,умења и навика изабраног спорта	На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима	- Спортско-техничко образовање ученика (обуцавање и усавршавање) -Индивидуална и колективна тактика изабраног спорта -Правила изабраног спорта	Прецизирани су оперативни задаци с обзиром на пол ученика постујући и индивидуалне разлике ученика	Органоновање унутар одељењских и међуодељењских такмица
-Теоријско образовање из области изабраног спорта	На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима уз практичан рад (не предвидјају се посебни часови)	Упознавање ученика са основним принципима везбања	Хигијена рада и одмора Држање тела и могућности заштите од деформисања	Током свих врста активног теоријског образовања укључити. Треба да буде усклађено са активностима односно конкретним задацима.

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљ наставе је развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.

Задаци наставе су да ученици:

- развију образовање за заштиту животне средине;
 - развију вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем;
 - развијају здрав однос према себи и другима;
 - умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота;
 - примењују рационално коришћење природних ресурса;
 - препознају изворе загађивања и уочавају последице;
-
- стичу способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
 - развијају радозналост, активно учествовање и одговорност;
 - поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Положај и улога човека у природи

- Основни појмови из области животне средине
- Утицаји човека на животну средину
- Концепт одрживог развоја
- Природна равнотежа
- Спровођење акција у заштити и очувању животне средине(мали пројекти)
- Вођење сопствене економије и економије природе (мали пројекти)
- Квалитетан и здрав начин живота

Природна богатстава (ресурси) и одрживо коришћење

- Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај
- Обновљиви и необновљиви природни ресурси
- Жива бића као природни ресурс
- Одрживо коришћење ресурса

Извори и последице загађивања животне средине

- Појам, извори, и врсте загађивања
- Глобалне промене и глобалне последице
- Глобално загревање и последице
- Озонске рупе и последице
- Смањење загађења од отпада - рециклажа

Биодиверзитет – биолошка разноврсност

- Дефиниција и појам биодиверзитета
- Угрожавање биодиверзитета
- Нестајање врста и заштита

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљеви и задаци:

- Проширивање знанја из области опште културе
- Разумевање појма свакодневни живот
- Разумевање појма прошлост
- Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости
- Усвајање и продубљивање знанја о разликама између свакодневног живота данас и у прошлости
- Идентификовање актуелних дечијих игара
- Упознавање са дечијим играма у прошлости
- Идентификовање сличности и разлика између игара некад и сад
- Разумевање значаја игре у развоју појединца и друштва
- Упознавање са свакодневним животом лјуди у праисторији
- Упознавање са свакодневним животом народа Старог Истока
- Упознавање са свакодневним животом старих Грка
- Упознавање са свакодневним животом старих Римљана
- Подстицање ученика на самостални истраживачки рад
- Развијање способности повезивања знанја из различитих области
- Подстицање креативности

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Увод

Значај проучавања свакодневног живота у прошлости.

Игре у прошлости

Појам и феномен игре.

Свакодневни живот лјуди у праисторији

Свакодневни живот праисторијских заједница, начин исхране и одевања, становање.
Употребни предмети и накит, изуми, веровања.

Свакодневни живот народа Старог Истока

Начин исхране и одеванја у старом Египту и Месопотамији.
Становање у старом Египту и Месопотамији.
Породични односи у старом Египту и Месопотамији.
Образовање у у старом Египту и Месопотамији.
Обавезе становништва
Друштвени живот у старом Египту и Месопотамији.
Употребни предмети у старом Египту и Месопотамији.
Лечење.
Путовања и трговина код народа Старог Истока.
Изуми у старом Египту и Месопотамији.
Веровања у старом Египту и Месопотамији.

Свакодневни живот старих Грка

Начин исхране старих Грка.
Одевање код старих Грка.
Становање у старој Грчкој.
Породилни односи у старој Грчкој.
Образовање у старој Грчкој.
Друштвени живот у старој Грчкој.
Употребни предмети у старој Грчкој.
Путовање и трговина у старој Грчкој.
Медицина и наука у старој Грчкој.
Веровања старих Грка.

Свакодневни живот старих Римљана

Начин исхране у старом Риму..
Одевање у старом Риму.
Становање у старом Риму.
Породилни односи у старом Риму.
Образовање у старом Риму.
Друштвени живот у старом Риму.
Употребни предмети и накит.
Римска војска.
Путовања и трговина.
Веровања и ритуални обреди у старом Риму.
Лечење у старом Риму.

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада овог изборног предмета јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика којја су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примељених уметности и визуелних комуникација, а у циљу њиховог креативног мишљења.

Ова изборна настава такође:

- омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области ликовне културе;
- омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;
- мотивише ученике на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика;
- развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ЦРТАЊЕ (12)

- Врсте и својства линије (2)
- Линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2)
- Естетско процењивање (1)
- Односи величина (2)
- Лепо писање са калиграфијом (2)
- Компоновање више ритмичких целина у простору (2)
- Естетско процењивање (1)

СЛИКАЊЕ (12)

- Својства сликарских материјала и подлога (2)
- Ритмичко компоновање боја и облика (2)
- Коришћење разних материјала за компоновање (2)
- Визуелно споразумевање (2)
- Временски и просторни низови (цртани филм, стрип) (2+1)
- Сликање, естетско процењивање (1)

ВАЈАЊЕ (12)

- Вајање, врсте вајарског материјала (4)
- Везивање тродимензионалних облика у простору (2)
- Слободно компоновање (2)
- Обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит) (2+1)
- Вајање, естетска анализа (1)

ХОР И ОРКЕСТАР

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА : 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ : 36 часова

Учешћем у хору млада личност сагледава вредности заједничког рада у подстицању одређеног уметничког задатка. Хор је најмасовнији вид колективног музицирања у основној школи и од његовог рада зависи углед школе. Од учесника хора се захтева јединствени приступ и рад свих ученика.

Хорско певање може бити :

- одељенско хорско певање
- разредно хорско певање
- хорско певање старијих разреда

Певање у хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности, учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, комуникацију са другим члановима хора.

За овај рад веома је битно да се поштују основна начела вођења хора ради успешног израђивања и усавршавања хорског певања.

- прво и основно начело је музикалност и слух
- други елеменат је дисциплина у погледу увежбавања хорских песама и извођења
- треће начело је способност одабирања композиција према узрасту, музикалним способностима, менталитету и темпераменту деоница. При том вашну улогу игра и поднебље у којем се деца развијају.

У репертоар песама увек уносити нове композиције а обнављати и оне које саставу хора највише одговарају. Одабирање песама увек зависи од гласовних могућности и музикалности заинтересованих ученика. Тај посао мора да се обавља сваке године.

Разговор са хором о репертоару за предстојећу школску годину, значи да деца учествују у одабирању са наставником, преслушају песме и дају своје мишљење. Врло је важна и субјективна позиција ученика у раду и развијање демократичности као важног васпитног фактора, уз уважавање њиховог мишљења и критичког става.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

